

- بررسی فقهی دست‌ورزی‌های ژنتیکی -

در تولید مثل انسانی

www.ketab.ir

حمید ستوده

- سرشناسه
عنوان و نام پدیدآور
مشخصات نشر
مشخصات ظاهری
شابک
وضعیت فهرست نویسی
یادداشت
موضوع
- ستوده، حمید، ۱۳۵۹ -
بررسی فقهی دست‌ورزی‌های ژنتیکی در تولیدمثل انسانی/ حمید ستوده.
قم: مرکز مدیریت حوزه‌های علمیه، انتشارات، ۱۴۰۲.
۳۶۶ ص.؛ ۱۴/۵ × ۲۱/۵ س.م.
۹۷۸-۶۲۲-۳۵۸-۰۴۸-۲
فیبا
- کتابنامه: ص. [۲۵۷] - ۲۶۲؛ همچنین به صورت زیرنویس.
مادری رحمی (فقه)
Surrogate motherhood (Islamic law)
مادران جایگزین -- وضع حقوقی و قوانین -- ایران
Surrogate mothers -- Legal status, laws, etc -- Iran
مادری رحمی -- جنبه‌های اخلاقی
Surrogate motherhood -- Moral and ethical aspects
انسان -- تولیدمثل -- نوآوری -- قوانین و مقررات -- ایران
Human reproductive technology -- Law and legislation -- Iran
جنین آزمایشگاهی انسان (فقه)
Fertilization in vitro, Human (Islamic law)
ژنتیک پزشکی (فقه)
Medical genetics (Islamic law)
حقوق خانواده (فقه)
Domestic relations (Islamic law)
جنین آزمایشگاهی انسان -- قوانین و مقررات
Fertilization in vitro, Human -- Law and legislation
مرکز مدیریت حوزه‌های علمیه، انتشارات
- شناسه افزوده
رده بندی کنگره
رده بندی دیوبی
شماره کتابشناسی ملی
اطلاعات رکورد کتابشناسی
- BP۱۹۸/۶
۲۹۷/۲۷۹
۹۳۰۱۵۷۵
فیبا

@hdabirkhane

دبیرخانه حمایت از پژوهش‌های مورد نیاز نظام اسلام

عنوان: بررسی فقهی دست‌ورزی‌های ژنتیکی در تولید مثل انسانی

نویسنده: حمید ستوده

ناشر: مؤسسه انتشارات حوزه‌های علمیه

شابک: ۹۷۸-۶۲۲-۳۵۸-۰۴۸-۲

شمارگان: ۳۰۰ نسخه

نوبت چاپ: اول، ۱۴۰۲

ویراستار و صفحه‌آرا: جواد مؤمن‌پور

طراح جلد: سیدعلیرضا رضایی

۱۲۰

انتشارات: ۲۷۷۲۵۵۲۷-۲۵

مؤسسه انتشارات حوزه‌های علمیه

تلفن تماس: ۰۲۵-۳۷۷۴۵۴۷۴-۳۷۷۲۰۸۶۰

نشانی فروشگاه اینترنتی

www.NashreHowzeh.ismc.ir

نشر حوزه در ایستاگرام

@Nashre_Howzeh

کلیه حقوق برای مرکز مدیریت حوزه‌های علمیه محفوظ است.

دبیرخانه

یکی از مهم‌ترین ابعاد دین، ابعاد سیاسی و اجتماعی آن است که بروز عینی آن را می‌توان در تشکیل نظام اسلامی یافت. برپایی حکومت دینی، زمینه طرح و ایجاد مسائل جدیدی است که کارآمدی دین در عرصه اجتماعی را به دنبال خواهد داشت. تداوم پویایی دین تا حد زیادی در پاسخ به‌هنگام و کارآمد به این مسائل است. در غیر این صورت جامعه منتظر نمی‌ماند و از راه دیگر پاسخی برای مسائل خود می‌یابد که ممکن است منطبق بر اصول و معیارهای اسلامی نباشد.

در این بین حوزه‌های علمیه به‌عنوان مصدر اصلی طراحی و پیروزی انقلاب اسلامی، باید نسبت به پاسخ‌گویی مسائل نظام اسلامی، مقید و حساس باشد تا بتواند رسالت حوزه انقلابی را به‌خوبی ایفا کند. بر این اساس معاونت پژوهش مرکز مدیریت حوزه‌های علمیه در راستای نقش و رسالت خویش در گفتمان‌سازی علمی و مدیریت دانش دینی در راستای مسئله‌محوری، دبیرخانه حمایت از پژوهش‌های مورد نیاز نظام اسلامی را تأسیس کرده است.

این دبیرخانه با هدف پاسخ به مسائل و نیازهای پژوهشی نظام اسلامی با ۲۸ گروه تخصصی ایجاد شده و اولویت‌های مرتبط به هر گروه بعد از برگزاری جلسات هم‌اندیشی علمی با حضور اساتید و صاحب‌نظران در هر گروه تهیه شده است.

بخشی از فعالیت‌های دبیرخانه در راستای پاسخ به مسائل نظام، توجه به پایان‌نامه‌های طلاب است که با این رویکرد نوشته شده است. اثر حاضر که در دبیرخانه بررسی و تأیید شده است در این راستا قرار می‌گیرد. با تشکر از جناب حجت‌الاسلام و المسلمین دکتر حمید ستوده نویسنده این اثر ارزشمند، امید است اثر حاضر مورد توجه و استفاده پژوهشگران ارجمند قرار گیرد.

دبیرخانه حمایت

از پژوهش‌های مورد نیاز نظام اسلامی

www.ketab.ir

فهرست مطالب

۹	مقدمه
---	-------

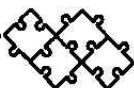
بخش اول: بررسی‌های مفهومی

۱۵	فصل اول: واژه‌شناسی
۱۵	مبحث اول: حق و حکم
۱۸	مبحث دوم: نسب
۲۵	مبحث سوم: عقد (قرارداد)

۲۹	فصل دوم: موضوع‌شناسی پزشکی
۳۰	مبحث اول: اسپرم، تخمک و اجزای آن
۳۲	مبحث دوم: کروموزم، ژن و عملکرد آن
۳۶	مبحث سوم: میتوکندری و اختلالات آن (نقایص ژنتیکی)
۴۰	مبحث چهارم: مداخلات ژنتیکی، انتقال میتوکندری و روش‌های آن
۴۸	مبحث پنجم: روش‌های کمکی تولید مثل (A. R. T)
۴۹	گفتار اول: باروری خارج رحمی (I. V. F)
۵۴	گفتار دوم: رحم جایگزین

بخش دوم: بررسی فقهی دست‌ورزی‌های ژنتیکی درمانی (اصلاح ژنتیکی بیماری‌های موروثی میتوکندریایی با استفاده از روش IVF سه‌والدی)

- فصل اول: بررسی حکم تکلیفی ترمیم ژنتیکی زیگوت و تخمک ۵۹
- مبحث اول: بررسی ضوابط فقهی بهره‌برداری از علم ژنتیک در امر درمان ۶۰
- گفتار اول: همانندی با خالق ۶۱
- گفتار دوم: دگرگونی (تغییر) در خلقت الهی ۷۰
- گفتار سوم: اصل اباحه ۸۱
- گفتار چهارم: جواز و مشروعیت درمان ۹۲
- مبحث دوم: بررسی فقهی ترمیم ژنتیکی زیگوت ۹۸
- گفتار اول: تلقیح اسپرم با تخمک زنان ۹۹
- بند اول: ادله قرآنی ۱۰۳
- آیه نخست ۱۰۳
- آیه دوم ۱۰۴
- بند دوم: ادله روایی ۱۰۷
- حدیث نخست ۱۰۷
- حدیث دوم ۱۱۱
- حدیث سوم ۱۱۲
- بند سوم: تمسک به مستندات روایی برای استکشاف مذاق شریعت در خصوص تلقیح با اسپرم بیگانه ۱۱۴
- گفتار دوم: تخلیه «پیش‌هسته» برای جایگزینی ۱۳۰
- گفتار سوم: کاشت هسته تلقیح شده همسر، در تخمک ثالث ۱۴۰
- گفتار چهارم: کاشت تخمک بارور (زیگوت) و ترمیم شده در رحم ۱۴۲
- مبحث سوم: بررسی فقهی ترمیم ژنتیکی تخمک ۱۴۷
- گفتار اول: جایگزینی هسته تخمک همسر در تخمک تخلیه‌شده زوجه دوم، و لقاح تخمک اصلاح شده با اسپرم شوهر و کاشت آن در رحم همسر شرعی ۱۴۸
- گفتار دوم: جایگزینی هسته تخمک همسر در تخمک تخلیه‌شده بیگانه، و لقاح

تخمک اصلاح شده با اسپرم شوهر و کاشت آن در رحم همسر شرعی..... ۱۴۹
 گفتار سوم: جایگزینی هسته تخمک همسر در تخمک تخلیه شده ثالث (زوجه دوم یا بیگانه)، و لقاح تخمک اصلاح شده با اسپرم شوهر و کاشت آن در رحم بیگانه..... ۱۵۰

فصل دوم: بررسی حکم نسب نوزاد در ترمیم ژنتیکی زیگوت و تخمک... ۱۵۵
 مبحث اول: وضعیت نسب پدری نوزاد حاصل از ترمیم ژنتیکی (اعم از ترمیم تخمک و جنین)..... ۱۵۸
 گفتار اول بررسی نسب پدری در فرض رابطه زوجیت با هریک از زنان صاحب هسته و سیتوپلاسم تخمک..... ۱۵۹
 گفتار دوم: بررسی نسب پدری در فرض رابطه زوجیت با زن صاحب هسته تخمک و اجنبی بودن زن صاحب سیتوپلاسم تخمک..... ۱۶۵
 مبحث دوم: وضعیت نسب مادری نوزاد حاصل از ترمیم ژنتیکی (اعم از ترمیم تخمک و جنین)..... ۱۷۳
 گفتار اول: بررسی رابطه نسبی نوزاد با صاحب رحم..... ۱۷۴
 گفتار دوم: بررسی رابطه نسبی با صاحب تخمک..... ۱۸۲
 گفتار سوم: بررسی رابطه نسبی با صاحب تخمک و رحم..... ۱۸۵
 گفتار چهارم: دیدگاه برگزیده، و تعیین رابطه نسبی نوزاد با صاحب هسته و سیتوپلاسم تخمک (در دو روش ترمیم جنینی و ترمیم تخمک)..... ۱۸۸

بخش سوم: بررسی ماهیت حقوقی انتقال تخمک و آثار حقوقی نسب در مداخلات ژنتیکی

فصل اول: بررسی نوع و ماهیت قراردادهای درمانی در باروری پزشکی... ۱۹۷
 مبحث اول: تبیین نوع قراردادهای درمانی..... ۱۹۸
 گفتار اول: قراردادهای مرحله اول..... ۱۹۸
 گفتار دوم: قراردادهای مرحله دوم..... ۱۹۹

گفتار سوم: قراردادهای مرحله سوم.....	۲۰۰
مبحث دوم: بررسی ماهیت حقوقی قراردادهای انتقال تخمک و جنین.....	۲۰۰
گفتار اول: بررسی ماهیت قراردادهای انتقال تخمک.....	۲۰۰
گفتار دوم: بررسی ماهیت قراردادهای انتقال جنین.....	۲۱۲

فصل دوم: بررسی آثار حقوقی (احکام وضعی) نسب در اصلاح ژنتیکی

جنین.....	۲۱۷
مبحث اول: آثار غیر مالی ناشی از خویشاوندی نسبی.....	۲۱۸
گفتار اول: محرمیت.....	۲۱۸
گفتار دوم: حضانت.....	۲۲۱
گفتار سوم: ولایت.....	۲۲۵
مبحث دوم: آثار مالی ناشی از خویشاوندی نسبی.....	۲۲۶
گفتار اول: توارث.....	۲۲۶
گفتار دوم: نفقه.....	۲۲۹

جمع‌بندی و نتیجه‌گیری نهایی.....	۲۳۳
منابع.....	۲۵۷